

STEDGIÐ

FRÁFLYTINGINI

Manglandi búskaparligur kapitalur er við til at gera, at **børnini eru í vanda** fyri at verða marginaliseraði, tá ráð eru verri til leikur og móguleika fyri luttøku í sosialum aktivitetum

Tað eru nógv flest fólk í **aldrinum 20-24**, sum flyta av landinum – og kvinnurnar eru fleiri í tali enn menninir í hesum aldri. Í fjør var nettoflytingin í hesum aldursbólki -207 fólk.

VÁNALIG LÍVSKOR

Møguleikin at útbúgva seg sum stakur upphaldari er eina og aleina har orsaka av hjálpinum frá familjuni. Hetta kann føra við sær, at fleiri stakir upphaldarar frávelja útbúgving ella flyta til Danmarkar at lesa

Gerid iløgur í útbúgving

FRÁFLYTING Ein av heilt stóru avbjóðingunum í føroyskum búskapi er at skapa størri vøxtur, sum kann venda fólkafráflytingini. Hetta kann millum annað gerast við at gera iløgur í útbúgving, og samstundis linka krøvini til útlendingar, sum koma til Føroya, heldur Búskaparráðið

Uni Holm Johannesen

Fólkatalið í Føroyum er í løtuni minkandi, fremst av øllum orsakað av, at tilflytingin er minkað síðstu árin, meðan fráflytingin hevur verið meira stóðug.

Størstu orsøkirnar til, at fólk flyta millum lond eru betri arbeiðsmøguleikar og útbúgvingarmøguleikar aðrastaðni. Tí er greitt, at um fólkafráflytingin í aldursbólkinum 20-35 ár skal vendast, mugu fleiri iløgur verða gjørdar í útbúgvingarverkið yvirhøvur.

Tað var greiða tilmælið hjá Búskaparráðnum í síni búskaparfráðgreiðing, sum kom í vár.

Føroyska samfelagið stendur fyri stórum avbjóðingum, ið knýta seg at tí at vera útjaðari í Evropa við eini landafrøði, ið er avbyrgd frá meginlandinum. Harafturat er samfelagið grannaland hjá samfeløgum, sum eru millum heimsins ríkastu og sum draga nógv fólk í øllum Útnorðuri til sín.

Alt útnorðurkið, Føroyar, Grønland, Ísland og Norðurnoreg, hevur líknandi avbjóðingar; fólkafráflyting í aldursbólkunum 20-35 ár.

– Ein fyritleyrt fyri, at nýggir arbeiðsmøguleikar og útflutningsvinnur kunnu mennast er, at føroyska vinnulívið hevur góða og stóðuga atgongd til vælútbúna arbeiðsmegi. Tað er

neyðugt at gera fleiri iløgur í útbúgving og gransking fyri at skapa fyritleyrt fyri hægri langtíðarvøxtstri. Kanningar av búskaparvøxtstri vísa greitt, at eitt høgt útbúgvingarstig er ein fyritleyrt fyri langtíðarvøxtstri í búskapinum, skrivar Búskaparráðið í fráðgreiðingini.

Forðingarnar

Ein afturvendandi loysn fyri samfelagið, sum stovnar, fyritleyrt og serfrøðingar hava víst á, er, at fleiri útbúgvingarmøguleikar skulu verða í Føroyum. Aldursbólknir 20-35 ár kundu tá tikið alla útbúgvingina ella partar av henni í Føroyum og partar av útbúgvingini aðrastaðni.

Búskaparráðið tekur undir við hesum.

– Tað er óheppið, at ein so stórir partur av aldursbólkinum 20-35 ár má leita sær aðrastaðni at útbúgva seg. Smærri og landafrøðiliga avbyrgd samfeløg tørva so nógv tilflyting og arbeiðsmegi, sum til ber at fáa hendur á. Tá ein so stórir partur av aldursbólkinum 20-35 ár leitar sær aðrastaðni at útbúgva seg, er vandi fyri at tey ikki koma heimaftur og vera partur av arbeiðsmegini, vísir Búskaparráðið á.

Hetta krevur iløgur í útbúgvingarverkið.

– Ein fyritleyrt fyri at nýggir arbeiðsmøguleikar og útflutningsvinnur kunnu

stinga seg upp í Føroyum er, at føroyskt vinnulív stóðugt hevur góða atgongd til vælútbúna arbeiðsmegi, verður víst á í fráðgreiðingini.

Linka krøvini

Ein av høvuðstrupulleikunum í skeivu gongdini í fólkatálinum er, at ov fáir tilflytarar eru – føroyingar sum útlendingar. Í løtuni eru ólagaligar ásetingar til tilflytarar, sum koma til Føroyar at arbeiða, sæð burtur frá øðrum norðurlendingum, sum hava frítt at fara. Fólkatalið stendur í løtuni at kalla í stað, og nettofráflyting er av landinum. Tørvurin á arbeiðsmegi fer eisini at vaksa í framtíðini av demografiskum broytingum. Tí er tað ikki í tráð við tørvinn á arbeiðsmegi, at ólagaligar ásetingar eru til útlendingar, sum koma her at arbeiða, heldur Búskaparráðið.

– Smá og landafrøðiliga avbyrgd samfeløg tørva so nógv tilflyting, sum til ber at fáa hendur á. Tørvurin á

arbeiðsmegi fer at vaksa í framtíðini, og tað er sostatt í andsøgn við tørvinn á arbeiðsmegi nú og í framtíðini, at ólagaligar ásetingar eru til tilflytarar, sum koma til Føroya at arbeiða, er skrivað í fráðgreiðingini.

Búskaparráðið hevur Svøríki sum fyrimynd. Skipanin fyri tilflytarar, sum koma til Svøríki at arbeiða, varð broytt og gjørd smidligari í 2008. Tvey høvuðskrøv eru til fyritleyrt, sum seta útlendingar í starv eftir nýggju skipanini har. Fyritleyrt skulu lýsa stórv leys í miðlum í minsta lagi tíggu dagar, áðrenn ein útlendingur verður settur. Harafturat skulu vanligir sáttmálar og reglur á arbeiðsmarknaðinum verða fylgd.

Eftir nýggju skipanini í Svøríki er tað vorðið munandi lagaligari hjá fyritleyrtum at fáa hendur á fakklædara arbeiðsmegi, og hildið verður ikki, at arbeiðsloysið er hækkað nevnevnt av skipanini.